

GEORGE R. R. MARTIN

Miekkamyrsky

1. TERÄSTÄ JA LUNTA

Tulen ja jään laulu III

Suomentanut Satu Loitsu

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

George R. R. Martinia suomeksi

Tulen ja jään laulu:

Valtaistuinpeli

Kuninkaiden koitos

Miekkamyrsky: 1. Terästä ja lunta

Miekkamyrsky: 2. Verta ja kultaa

Korppien kestit

Lohikäärmetanssi: 1. Unelmia ja tuhkaa

Lohikäärmetanssi: 2. Pitojen jälkeen

Tuli & veri

Seitsemän kuningaskunnan ritari

Jäälohikäärme

Englanninkielinen alkuteos

A Storm of Swords: 1 Steel and Snow

© George R. R. Martin 2000

Published by agreement with George R.R. Martin, c/o The Lotts Agency, Ltd., New York
and Licht & Burr Literary Agency, Copenhagen.

Teos on tarkistettu laitos Kustannusosakeyhtiö Kirjavan ensimmäistä kertaa
vuonna 2005 julkaisemasta suomennoksesta.

Kartat: Jeffrey L. Ward

Graafinen suunnittelu ja taitto: M. Pietikäinen

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-49741-7

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025

Phyllisille

joka sai minut ottamaan lohikäärmeet mukaan

HUOMAUTUS AIKAJÄRJESTYKSESTÄ

Tulen ja jään laulu kerrotaan useiden henkilöiden näkökulmasta, ja nuo henkilöt ovat toisinaan satojen tai jopa tuhansien peninkulmien päässä toisistaan. Jotkut luvut kattavat päivän, jotkut vain tunnin, jotkut saattavat kestää kaksi viikkoa, kuukauden tai puoli vuotta. Tällaisen rakenteen kanssa tarina ei voi edetä täsmällisesti peräkkäisinä jaksoina: joskus tärkeitä asioita tapahtuu yhtä aikaa tuhannen peninkulman päässä toisistaan.

Tämän kyseisen opuksen kohdalla lukijan tulisi huomata, että *Miekkamyrskyn* ensimmäiset luvut eivät niinkään seuraa *Kuninkaiden koitoksen* viimeisiä lukuja vaan tapahtuvat niiden kanssa lomittain. Aloitan tarkastelemalla, mitä tapahtui Ensimmäisten ihmisten nyrkillä, Vuolasvirralla ja Kolmikärjellä samaan aikaan, kun Kuninkaansatamassa käytiin Mustavirran taistelu ja puitiin sen jälkilöylyjä...

George R. R. Martin

[illegible]

• Kaupungit • Kylät ♦ Linnat
 ∴ Rauniot ❖ Rauniolinnat

• Kaupungit • Kylät ♦ Linnat
 ∴ Rauniot ❖ Rauniolinnat

© 2011 Jeffrey L. Wara

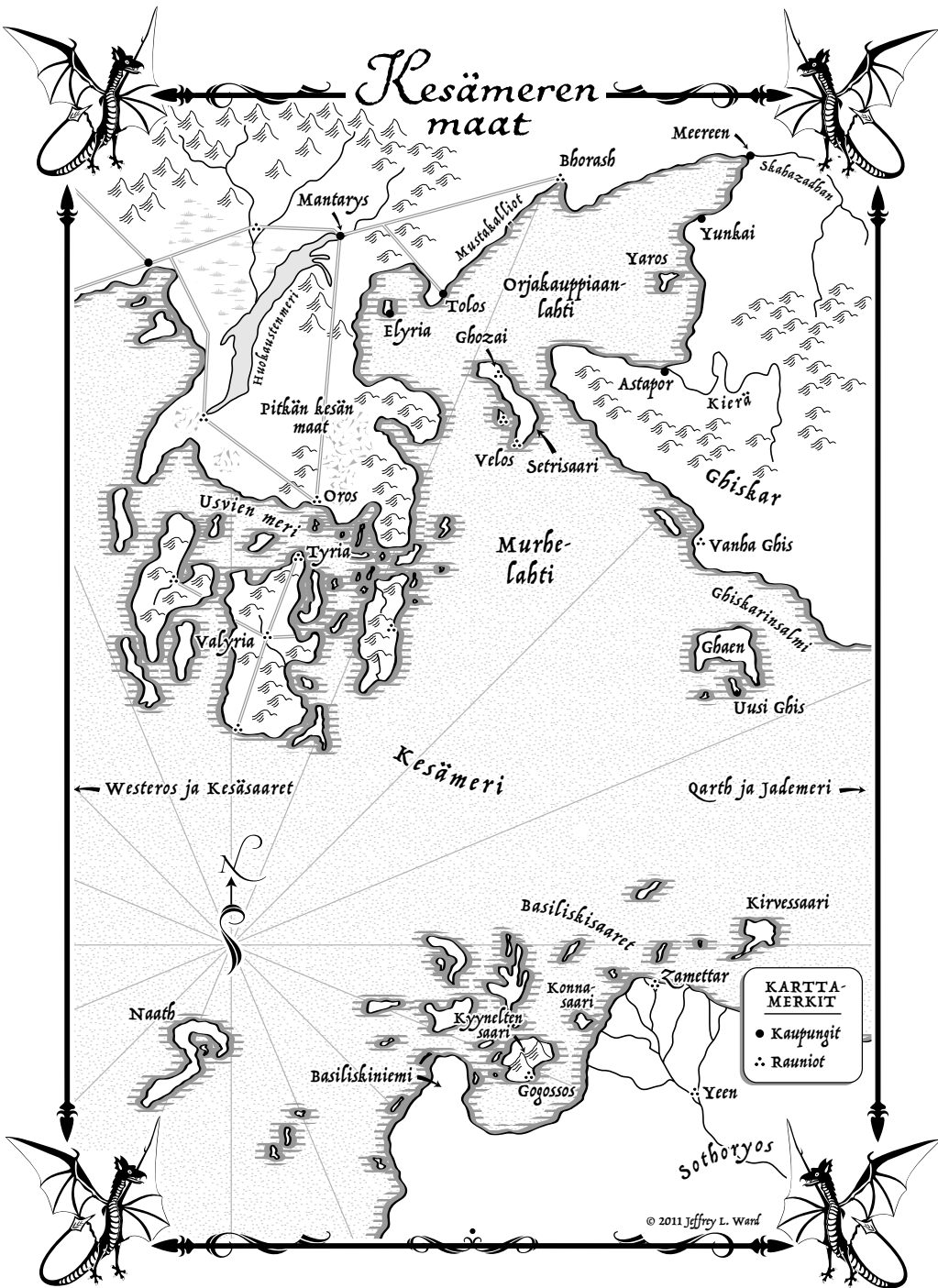
[illegible]

• Kaupungit • Kylät ♦ Linnat
 ∴ Rauniot ❖ Rauniolinnat

© 2011 Jeffrey L. Ward

- Kaupungit ♦ Linnat
- ❖ Rauniolinnat

Esinäytös

Päivä oli harmaa ja purevan kylmä, eivätkä koirat suostuneet jäljestämään.

Iso musta narttu oli nuuhkaissut karhun jälkiä kerran, perääntynyt ja luikkinut takaisin laumaan häntä koipien välissä. Koirat kyyhöttivät surkeina yhdessä joen rannalla tuulen suomittavina. Myös Chett tunsu tuulen, se pureutui hänen mustien vaatekerrostensa ja nahkapanssarin läpi. Oli hirvittävän kylmä niin ihmisille kuin eläimillekin, mutta täällä he vain olivat. Hän mutristi suutaan ja pystyi melkein tuntemaan, miten hänen poskiaa ja kaulaansa peittävät paiseet muuttuivat punaisiksi. *Minun pitäisi olla Muurin turvissa hoitamassa niitä kirottuja variksia ja sytyttelemässä tulia vanhalle mestari Aemonille.* Äpärä Jon Nietos ja tämän ystävä Sam Tarly olivat vieneet sen häneltä. Oli heidän syytään, että hän oli täällä Riivatun metsän uumenissa jäädyttämässä pallinsa koiralauman kanssa.

”Seitsemän helvettiä.” Hän kiskaisi rajusti talutushihnoista saadakseen koirien huomion. *”Jäljille,* piskit. Ne ovat karhun jäljet. Haluatteko lihaa vai ette? *Etsikää!”* Mutta koirat vain siirtyivät tiiviimmäksi rykelmäksi ja kyyhöttivät siinä uikuttaen. Chett paukautti lyhyttä ruoskaansa niiden päiden yllä, ja musta narttu murisi hänelle. ”Koiranliha maistuu yhtä hyvältä kuin karhunkin”, hän varoitti koiraa hengitys joka sanalla huuruten.

Lark Lankomies seisoి käsivarret ristissä rinnalla ja sormet kainaloihin tungettuina. Hänellä oli mustat villalapaset, mutta hän valitti aina, että hänen sormensa olivat jäässä. ”On hävyttömän kylmä sää metsästää”, hän sanoi. ”Hitot tästä karhusta, ei se ole jäätymisen arvoinen.”

”Emme voi palata tyhjin käsin, Lark”, jylisi Pikku-Paul ruskeiden, valtaosan kasvoista peittävien viiksiensä läpi. ”Ylikomentaja ei pitäisi siitä.” Isokokoisen miehen lyttyyn lyödyn nenän alla oli jäätynyttä räkää. Valtava käsi ja paksu turkisrukkanen pitivät tiukasti kiinni keihään-varresta.

”Hitot Vanhasta Karhustakin”, sanoi Lankomies, laiha mies, jolla oli terävät piirteet ja levottomat silmät. ”Mormont kuolee ennen kuin aamu koittaa, muistathan? Kuka piittää hänen mielipiteistään?”

Pikku-Paul räpytteli pieniä mustia silmiään. Ehkä hän *oli* unohtanut, Chett ajatteli; Pikku-Paul oli kyllin tyhmä unohtaakseen melkein mitä tahansa. ”Miksi meidän täytyy tappaa Vanha Karhu? Miksemme voi vain lähteä ja antaa hänen olla?”

”Luuletko, että hän antaisi *meidän* olla?” Lark sanoi. ”Hän metsästäisi meidät käsiinsä. Haluatko tulla jahdatuksi, senkin suuri pässinpää?”

”En”, Pikku-Paul sanoi. ”En minä sitä halua. En todellakaan.”

”Joten sinä tapat hänet?” kysyi Lark.

”Niin teen.” Iso mies iski keihäänperänsä jäiseen joenpenkkaan. ”Niin minä teen. Hänen ei pitäisi jahdata meitä.”

Lankomies otti kädet kainaloistaan ja kääntyi Chettin puoleen. ”Minun mielestäni meidän pitäisi tappaa *kaikki* upseerit.”

Chett oli kyllästynyt kuulemaan asiasta. ”Olemme jo puhuneet tästä. Vanha Karhu kuolee, ja Varjotornin Kelta myös. Samoin Tonkija ja Aethan, koska huono onni soi heille vartiovuoron, Dywen ja Kieltäjä menettävät henkensä jäljitystaitojensa takia ja ser Possu varisten takia. Siinä *kaikki*. Me tapamme heidät ääneti heidän nukkuessaan. Yksikin huuto niin olemme madonruokaa koko joukko.” Hänen paiseensa olivat raivosta punaiset. ”Hoitakaa oma osuutenne ja huolehtikaa, että serkkunne hoitavat omansa. Ja Paul, yritä muistaa, *kolmas* vartiovuoro, ei toinen.”

”Kolmas vartiovuoro”, iso mies sanoi karvojen ja jäätyneen rään lomasta. ”Minä ja Kevytjalka. Chett, kyllä minä muistan.”

Sinä yönä olisi täysikuu ja he olivat vehkeilleet vartiovuorojen kanssa saadakseen kahdeksan omaa miestänsä seisomaan vahdissa ja kaksi muuta vartioimaan hevosia. Paljon parempaa hetkeä ei tulisi. Sitä paitsi villit voisivat hyökätä heidän kimppuunsa minä hetkenä hyvänsä.

Chett aikoi olla hyvän matkan päässä, kun se tapahtuisi. Hän aikoi pysyä hengissä.

Kolmesataa valan vannonutta Yövärtion veljeä oli ratsastanut kohti pohjoista, kaksisataa Mustalinnasta ja sata Varjotornilta. Se oli suurin partiomatka miesmuistiin, lähes kolmannes Yövärtion koko miesvahvuudesta. Heidän oli tarkoitus löytää Ben Stark, ser Waymar Royce ja muut kateissa olevat partiomiehet ja saada selville, miksi villit hylkäsivät kylänsä. No, he eivät olleet lähempänä Starkia ja Roycea kuin lähtiessään Muurilta, mutta he olivat saaneet selville, minne villit olivat menneet: Huurrehampaiden jumalanhylkäämiin, jäisiin korkeuksiin. He voisivat kytkä siellä aikojen loppuun saakka eikä se hiertäisi Chettiä tippaakaan.

Mutta ei. Villit olivat tulossa alas. Pitkin Maitovirtaa.

Chett kohotti katseensa ja siinä se oli. Joen kivisiä rantoja reunusti jää, ja sen vaalea, maitomainen vesi virtasi lakkaamatta Huurrehampailta. Ja nyt Mance Rayder villeineen virtasi alas samalla tavalla. Thoren Metsikkö oli palannut kiihdyksissään kolme päivää sitten. Hänen kertoessaan Vanhalle Karhulle mitä hänen tiedustelijansa olivat nähneet, Kedge Valkosilmä kertoi heille muille. ”Villit ovat yhä vuorenjuurikukkuloilla, mutta he ovat tulossa”, Kedge sanoi lämmitellessään käsiään nuotion yllä. ”Harma Koiranpää, mokoma kuppainen piski, johtaa etujoukkoja. Goady hiipi hänen leiriinsä ja näki hänet selvästi tulen ääressä. Se Tumberjonin tompperi halusi ampua nuolensa Harmaan, mutta Metsikkö oli järkevämpi.”

Chett sylkäisi. ”Saitteko selville, kuinka monta heitä oli?”

”Paljon ja enemmänkin. Kaksikymmentä, ehkä kolmekymmentä tuhatta – emme jääneet laskeskelemaan. Harmalla oli viisisataa miestä etujoukoissa, ja he kaikki kulkivat ratsain.”

Nuotion ympärillä istuvat miehet vaihtoivat levottomia katseita. Oli harvinaista tavata edes kymmenkunta villiä ratsailla, ja *viisisataa*...

”Metsikkö lähetti Kieltäjän ja minut kiertämään kaukaa karkijoukon ympäri ja vilkaisemaan pääjoukkoa”, Kedge jatkoi. ”Niitä oli loputtomasti. He liikkuivat hitaasti kuin jäätynyt joki, neljä viisi mailia päivässä, mutta he eivät näyttäneet siltä kuin aikoisivat palata kyliinsä. Yli puolet joukosta oli naisia ja lapsia, ja he ajoivat eläimiään edellään: vuohia, lampaita, jopa rekeä vetäviä visenttejä. Rekiin oli lastattu turkispaaleja ja

lihaisia kylkiä, kanahäkkejä, voikirnuja ja rukkeja, heidän koko omaisuutensa. Muulit ja kuormajuhdat oli lastattu niin raskaasti, että olisi luullut niiden selkien murtuvan. Samoin naiset.”

”Ja he siis seurasivat Maitovirtaa?” Lark Lankomies kysyi.

”Enkö minä niin sanonut?”

Maitovirta johdattaisi villit ohi Ensimmäisten ihmisten nyrkin, kehälinnoituksen, jonne Yövario oli leirinsä pystyttänyt. Jokainen mies, jolla oli rahtunenkin järkeä, ymmärtäisi, että nyt oli aika nostaa teroitettut seipäät paikoiltaan ja perääntyä Muurille. Vanha Karhu oli vahvistanut Nyrkkiä seipäin, ansakuopin ja jalka-ansoin, mutta tuollaista joukkoa vastaan se oli hyödytöntä. Jos he jäisivät tänne, heidät ympäröitäisiin joka puolelta ja muserrettaisiin.

Ja Thoren Metsikkö halusi *hyökätä*. Sievä-Donnel Mäki oli ser Mallador Locken aseenkantaja, ja toissayönä Metsikkö oli saapunut Locken teltalle. Ser Mallador oli ollut samaa mieltä vanhan ser Ottyn Wythersin kanssa ja yllyttänyt joukkoa palaamaan Muurille, mutta Metsikkö halusi saada hänet vakuuttuneeksi siitä, että olisi toimittava toisin. ”Muurin pohjoispuolen kuningas ei etsiskele meitä näin kaukaa pohjoisesta”, Sievä-Donnel kertoi miehen sanoneen. ”Ja se hänen valtava sotajoukkonsa on raahustava lauma täynnä hyödyttömiä suita, jotka eivät tiedä kummasta päästä miekkaa pidellään. Yksi isku vie heiltä kaikki taisteluhalat ja lähettää heidät ulisten puoleksi vuosisadaksi takaisin hökkeleihinsä.”

Kolmesataa kolmeakymmentätuhatta vastaan. Chett sanoi sitä sulaksi hulluudeksi, ja vielä hullumpaa oli se, että ser Mallador Locke oli saatu taivuteltua ajatukseen, ja nuo kaksi olivat saamaisillaan Vanhan Karhun suostumaan. ”Jos odotamme liian pitkään, tilaisuus menee ohi eikä enää koskaan palaa”, Metsikkö sanoi jokaiselle, joka suostui kuuntelemaan. Ser Ottyn Wythers vastusti sitä sanoen: ”Me olemme kilpi, joka suojaa ihmisten valtakuntaa. Kilpeä ei heitetä menemään ilman hyvää syytä”, mutta Thoren Metsikkö sanoi siihen: ”Miekkataistelussa paras puolustus on nopea isku, joka surmaa vastustajan, ei kilven takana kyyristeleminen.”

Päällikkyys ei kuitenkaan ollut Metsikön eikä Wythersin vaan lordi Mormontin käsissä. Ja Mormont odotti muita tiedustelijoitaan, Jarman Hirvilähdettä ja miehiä, jotka olivat kavunneet Jättiläisenportaille, ja Qhorin Puolikättä ja Jon Nietosta, jotka olivat menneet tutkimaan

Kimakkasolaa. Hirvilähteen ja Puolikäden olisi kuitenkin jo pitänyt palata. *He ovat todennäköisesti kuolleet.* Chett kuvitteli Jon Nietoksen makaamassa sinisenä ja jäätyneenä jollakin tuulisella huipulla, villin keihäs äpäraperseessään. Ajatus sai hänet hymyilemään. *Toivottavasti ne ovat tappaneet myös hänen sutensa.*

”Täällä ei ole karhua”, hän päätti äkisti. ”Pelkät vanhat jäljet, siinä kaikki. Palataan Nyrkille.” Koirat olivat yhtä innokkaita palaamaan kuin Chett, ja ne olivat kiskaista hänet kumoon. Ehkä ne kuvittelivat saavansa ruokaa. Chettin oli pakko nauraa. Hän ei ollut ruokkinut koiria kolmeen päivään tehdäkseen ne nälkäisiksi ja hurjiksi. Tänä iltana, ennen kuin livahtaisi yön selkään, hän päästäisi ne vapaiksi hevosten sekaan, kun Sievä-Donnel Mäki ja Karl Kampurajalka olisivat katkaisseet niiden hihnat. *Sitten joka puolella Nyrkkiä on murisevia koiria ja pakokauhuisia hevosia hyppimässä kehämuurin yli ja tallaamassa teltoja jalcoihinsa.* Sen sekasorron keskellä saattaisi kulua tunteja ennen kuin kukaan huomaisi neljäntoista veljen kadonneen.

Lark oli halunnut ottaa mukaan kaksinkertaisen määrän miehiä, mutta mitä sellaiselta kalan hajua hönkivältä Lankomiehen typerykseltä nyt saattoi odottaa? Jos kuiskaisi sanankin väärään korvaan, niin olisi päästä lyhyempi ennen kuin huomaisikaan. Ei, neljäntoista oli hyvä määrä: riittävästi tekemään mitä tarvitsi, mutta ei niin paljon, ettei salaisuutta olisi pystynyt pitämään. Chett oli värvännyt suurimman osan joukosta itse. Pikku-Paul oli hänen miehiään: Muurin väkevin mies, vaikkakin sitten hitaampi kuin kuollut etana. Tämä oli kerran syleillyt villiä niin, että mieheltä katkesi selkä. Heihin kuului myös Leuku, joka oli nimetty lempiaseensa mukaan, ja pieni harmaa mies, jota veljet kutsuivat Kevytjalaksi. Hän oli nuoruudessaan raiskannut satakunta naista, ja hänellä oli tapana kehuskella, ettei yksikään heistä ollut nähnyt eikä kuullut häntä ennen kuin hän työntyi heidän sisäänsä.

Suunnitelma oli Chettin. Hän oli joukon aivot: hän oli toiminut vanhan mestari Aemonin palvelijana neljä vuotta ennen kuin se äpäri Jon Nietos oli siirtänyt hänet syrjään, jotta hänen työnsä voitaisiin antaa tämän sikamaisen lihavalle ystävälle. Kun hän tänä yönä tappaisi Sam Tarlyn, hän kuiskaisi tämän korvaan ”kerro terveisiä lordi Nietokselle” juuri ennen kuin viiltäisi kurkun auki ja päästäisi veren pulppuamaan

kaikkien tämän mokkanahkaisten vaatekerrosten läpi. Chett tunsu varikset, joten ne eivät aiheuttaisi ongelmia sen enempää kuin Tarlykaan. Yksi veitsen hipaisu, niin se pelkuri kastelisi housunsa ja alkaisi parkua henkensä edestä. *Rukoilkoon vaan, siitä ei ole hänelle mitään hyötyä.* Kun Chett olisi viiltänyt Tarlyn kurkun auki, hän aukaisisi häkit ja hätistäisi linnut pois, niin ettei Muurille voitaisi lähettää viestiä. Kevytjalka ja Pikku-Paul tappaisivat Vanhan Karhun, Leuku hoitelisi Keltan ja Lark serkkuineen vaientaisi Kieltäjän ja vanhan Dywenin estääkseen näitä nuuskimasta, minne he olivat menneet. He olivat piilotelleet ruokaa parin viikon ajan ja Sievä-Donnel ja Karl Kampurajalka huolehtisivat, että heillä olisi hevoset valmiina. Kun Mormont olisi kuollut, komento siirtyisi ser Ottyn Wythersille, ikääntyneelle, vanhuudenheikolle miehelle. *Hän pinkoo kohti Muuria ennen kuin aurinko laskee eikä tuhlaa miehiä lähettämällä heitä meidän peräämme.*

Koirat vetivät Chettiä heidän tarpoessaan metsän poikki. Chett näki Nyrkin pistävän esiin vihreyden keskeltä. Päivä oli niin pimeä, että Vanha Karhu oli käsenyt sytyttää soihdut, joten jyrkkää kivistä kukkulaa ympäröivällä kehämuurilla paloi mahtava soihtujen kehä. He kaikki kolme kahlasivat joen poikki. Vesi oli jääkylmää ja sen pinnalla kellui jään kapaleita. ”Aion suunnata rannikolle”, Lark Lankomies uskoutui muille. ”Minä ja serkkuni menemme sinne. Me rakennamme veneen ja purjehdimme takaisin Kolmelle Sisarelle.”

Ja he tietävät teidän olevan karkureita ja vievät teiltä typerät pääanne, ajatteli Chett. Kun oli kerran lausunut sanat, ei Yövärtiota ollut jättäminen. Kaikkialla Seitsemässä kuningaskunnassa karkurit vangittaisiin ja tapettaisiin.

Olo Käsipuoli puolestaan puhui purjehtimisesta takaisin Tyroshiin, missä mies ei hänen mukaansa menettänyt kättään rehellisen varkauden takia eikä tullut lähetetyksi paletumaan hengiltä siitä hyvästä, että tuli löydetyksi jonkun ritarin vaimon kanssa sängystä. Chett oli harkinnut lähtevänsä Ollon mukaan, mutta ei puhunut tyroshilaisten litisevää, tyttömaistä kieltä. Ja mitä hän Tyroshissa tekisi? Ämmänrämeellä kasvaneena hänellä ei ollut oikeaa ammattia. Hänen isänsä oli viettänyt elämänsä ahertamalla toisten pelloilla ja keräämällä juotikkaita. Isä riisuutui alastomaksi nahkaista lannevaatetta lukuun ottamatta ja meni kahlaamaan tummiin vesiin.

Kavutessaan rannalle hän oli nänneistä nilkkoihin juotikkaiden peitossa. Joskus isä pakotti Chettin auttamaan juotikkaiden irrottamisessa. Kerran yksi juotikas oli tarrautunut hänen kämmeneensä, ja hän oli iskenyt sen inhon vallassa liiskaksi seinää vasten. Isä oli hakannut hänet verille siitä hyvästä. Mestarit maksoivat juotikkaista pennin tusinalta.

Lark voisi palata kotiin, jos halusi, samoin tyroshilaiskutaleet, mutta ei Chett. Vaikkei enää ikinä näkisi Ämmänrämettä, sekin olisi liian pian. Hän oli pitänyt Crasterin linnan ulkonäöstä. Craster eleli siellä kuin lordi, joten miksei hän voisi tehdä samoin? Huvittava ajatus. Chett juotikasmiehen poika lordina, jolla oli oma linnoitus. Hänen viirissään voisi olla kymmenkunta juotikasta vaaleanpunaisella pohjalla. Mutta miksi tyytyä olemaan lordi? Ehkä hänen tulisi olla kuningas? *Mance Rayder aloitti variksena. Voisin olla kuningas yhtä hyvin kuin hänkin ja hankkia muuttaman vaimon.* Crasterilla oli yhdeksäntoista, vaikkei olisi laskenut nuoria tyttäriä joiden kanssa hän ei ollut vielä ehtinyt maata. Puolet noista vaimoista oli yhtä vanhoja ja rumia kuin Craster itse, mutta sillä ei ollut väliä. Chett voisi panna vanhat laittamaan ruokaa ja siivoamaan, kiskomaan porkkanoita maasta ja ruokkimaan sikoja, kun taas nuoret saisivat lämmittää hänen vuodettaan ja synnyttää hänelle lapsia. Craster ei panisi pahakseen, ei sen jälkeen, kun Pikku-Paul syleilisi häntä.

Ainoat Chettin tuntemat naiset olivat hänen Myyränkylässä itselleen ostamiaan huoria. Kun hän oli ollut nuorempi, kylän työtöt olivat vilkaisseet kerran hänen kasvojaan, niiden paiseita ja talirakkuloita, ja kääntyneet inhon vallassa pois päin. Pahin heistä oli homssuinen Bessa. Hän oli levittänyt jalkansa Ämmänrämeen jokaiselle pojalle, joten Chett oli arvellut tämän tekevän samoin myös hänelle. Chett oli jopa käyttänyt aamun villikukkien poimimiseen kuultuaan, että tyttö piti niistä, mutta tämä oli vain nauranut hänelle päin naamaa ja sanonut, että kömpisi sänkyyn mieluummin hänen isänsä juotikkaiden kuin hänen kanssaan. Bessa oli lakannut nauramasta, kun Chett upotti häneen veitsensä. Ilme tytön kasvoilla oli niin ihana, että Chett veti veitsen ulos ja upotti sen uudelleen tämän kehoon. Kun hänet saatiin kiinni Seitsenvirran lähellä, vanha lordi Walder Frey ei ollut edes vaivautunut tulemaan itse paikalle jakamaan tuomiota. Hän lähetti yhden *äpäristään*, Walder Joen, ja pian Chett huomasiikin olevansa matkalla kohti Muuria sen pahanhajuisen

mustan Yorenin kutaleen kanssa. Maksuksi siitä yhdestä upeasta hetkestä häneltä vaadittiin koko elämä.

Mutta nyt hän aikoi ottaa sen takaisin ja ottaa samalla myös Crasterin vaimot. *Se kieroutunut vanha villi oli oikeassa. Jos haluaa naisen vaimoksi, hänet pitää ottaa eikä yrittää antaa jotain kukkasia, ettei hän ehkä kiinnittäisi huomiota kasvojesi ikäviin paiseisiin.* Sitä virhettä Chett ei aikonut toistaa.

Kyllä se onnistuu, hän lupasi itselleen jo sadatta kertaa. *Kunhan pääsemme onnistuneesti pakoon.* Ser Ottyn suuntaisi etelään Varjotornille, lyhintä tietä Muurille. *Wythers ei vaivaudu meidän takiamme, hän ei halua kuin päästä ehjin nahoin takaisin.* Thoren Metsikkö puolestaan painostaisi hyökkäämään, mutta ser Ottynin varovaisuus oli syvälle juurtunutta, ja hän oli vanhempi. *Ei sillä ole muutenkaan väliä. Kun olemme lähteneet, Metsikkö voi hyökätä kenen kimppuun huvittaa. Mitä se meitä liikuttaa? Ellei kukaan heistä palaa Muurille, kukaan ei koskaan lähde etsimään meitä, he luulevat meidän kuolleen muiden mukana.* Se oli uusi ajatus, joka tuntui hetken houkuttelevalta. Mutta heidän täytyisi tappaa myös ser Ottyn ja ser Mallador Locke antaakseen komennon Metsikölle, ja näitä kumpaakin vartioitiin tarkoin yötä päivää... ei, riski olisi liian suuri.

”Chett”, Pikku-Paul sanoi heidän tarpoessaan kivistä riistapolkua vartio- ja sotilasmäntyjen läpi, ”entä se lintu?”

”Mikä hiivatin lintu?” Hän ei nyt tosiaankaan kaivannut jonkin pässin-pään höpötystä jostakin linnusta.

”Vanhan Karhun varis”, Pikku-Paul sanoi. ”Jos tapamme hänet, kuka ruokkii hänen lintunsa?”

”Ketä se nyt kiinnostaisi? Tapa lintukin, jos haluat.”

”En tahdo tehdä linnulle pahaa”, iso mies sanoi. ”Mutta se lintu osaa puhua. Entä jos se kertoo, mitä me teimme?”

Lark Lankomies nauroi. ”Pikku-Paul on melkoinen paksupää”, hän ilkkui.

”Sulje suusi”, Pikku-Paul sanoi vaarallisesti.

”Paul”, sanoi Chett ennen kuin mies tuli liian vihaiseksi, ”kun ne löytävät vanhuksen makaamasta verilätäkössä kurkku auki viillettyinä, ne eivät tarvitse mitään lintua kertomaan, että joku tappoi sen miehen.”

Pikku-Paul mietti asiaa hetken. ”Totta”, hän myönsi. ”Voinko minä sitten pitää linnun? Pidän siitä linnusta.”

”Se on sinun”, Chett sanoi saadakseen Paulin sulkemaan suunsa.

”Voimmehan aina syödä sen, jos nälkä yllättää”, Lark ehdotti.

Pikku-Paul synkistyi jälleen. ”Ei kannata yrittää syödä *minun* lintuani, Lark. Ei totisesti kannata.”

Chett kuuli metsän läpi kantautuvia ääniä. ”Sulkekaa leipäläpenne kumpikin. Olemme melkein Nyrkillä.”

He sukelsivat metsästä kukkulan länsirinteen lähistölle ja kävelivät kukkulan ympäri eteläpuolelle, missä rinne oli loivempi. Metsän reunassa oli useita miehiä harjoittelemassa jousiammuntaa. He olivat kaivertaneet hahmoja puiden kylkiin ja ampuivat nuolia niitä kohti. ”Katsokaa”, Lark sanoi. ”Sika, joka ampuu jousella.”

Totisesti, lähin jousimiehistä oli itse ser Possu, lihava poika, joka oli varastanut hänen paikkansa mestari Aemonin vierellä. Pelkkä Samwell Tarlyn näkeminen sai Chettin vihaiseksi. Mestari Aemonin palvelijana hän oli elänyt elämänsä parasta aikaa. Vanha sokea mies ei ollut vaa-
telias, ja Clydas oli joka tapauksessa huolehtinut lähes kaikista tämän tarpeista. Chettin velvollisuudet olivat helppoja: lintujen pesimäparven siivoaminen, muutaman takkatulen sytyttäminen, jokusen aterian nou-
taminen... eikä Aemon ollut lyönyt häntä koskaan. *Tuo uskoo voivansa vain kävellä sisään ja työntää minut ulos sillä perusteella, että on ylhäistä syntyperää ja osaa lukea. Ehkä minä käsken häntä lukemaan veitseni ennen kuin aukaisen sillä hänen kurkkunsa.* ”Jatkakaa te matkaa”, hän sanoi toisille, ”minä haluan katsella tätä.” Koirat kiskoivat hihnojaan innok-
kaina seuratakseen muuta joukkoa ruoalle, jonka ne kuvittelivat odot-
tavan huipulla. Chett potkaisi narttua saappaankärjellä ja se sai lauman rauhoittumaan hieman.

Hän katseli puiden suojasta, kuinka lihava poika painiskeli itsensä mit-
taisen pitkäjousen kanssa punaiset, pyöreät kasvot keskittyneesti pingot-
tuneina. Maassa pojan edessä oli kolme nuolta. Tarly asetti yhden niistä
janteelle, veti jouta jännitettynä pitkän aikaa yrittäessään tähdätä ja päästi
irti. Nuoli katosi pöheikköön. Chett nauroi äänekkäästi päästäen suloisen
inhontäyteisen pärskähdyksen.

”Tuota nuolta emme enää löydä, ja siitä syytetään minua”, totesi Edd
Aseseppä, juro harmaatukkainen aseenkantaja, jota kaikki kutsuivat
Surusilmä-Eddiksi. ”Mikään ei katoa ilman, että minua katsottaisiin – ei

sen jälkeen, kun hukkasini hevoseni. Ikään kuin sille nyt olisi mahtanut jotakin. Se oli valkoinen ja satoi lunta, mitä ne oikein ajattelivat?”

”Tuon vei tuuli”, sanoi Grenn, toinen lordi Nietoksen kannattajista. ”Sam, yritä pitää jousi vakaana.”

”Se on raskas”, lihava poika valitti, mutta veti siitä huolimatta seuraavan nuolen. Se lensi liian ylös ja kymmenkunta jalkaa maalin yli.

”Taisit ampuu tuolta puolta lehden”, sanoi Surusilmä-Edd. ”Syksy tulee riittävän nopeasti muutenkin, ei sitä tarvitse auttaa.” Mies huokaisi. ”Ja me kaikki tiedämme, mikä syksyä seuraa. Jumalat, kylläpä minun on kylmä. Ammu se viimeinen nuoli, Samwell, minusta tuntuu, että kieleni jäätyy kiinni kitalakeen.”

Ser Possu laski jousen ja Chett luuli tämän alkavan parkua. ”Se on liian vaikeaa.”

”Aseta, vedä, ammu”, sanoi Grenn. ”Antaa mennä nyt.”

Poika poimi kuuliaisesti viimeisen nuolen maasta, asetti sen pitkäjousen jänteelle, veti ja päästi otteensa. Hän teki sen nopeasti vaivautumatta siristelemään pitkin nuolta, kuten ensimmäisillä kahdella kerralla. Nuoli iskeytyi hiilihahmotelman rinnan alaosaan ja jäi siihen väristen. ”Minä *osuin* siihen.” Ser Possu kuulosti järkyttyneeltä. ”Grenn, näitkö? Edd, katso, minä osuin siihen!”

”Suoraan kylkiluiden väliin, sanoisin”, totesi Grenn.

”Tapoinko minä sen?” lihava poika halusi tietää.

Aseseppä kohautti olkapäitään. ”Olisit saattanut puhkaista keuhkon, jos sillä sattuisi olemaan sellaiset. Yleensä ottaen useimmilla puilla ei ole.” Hän otti jousen Samin kädestä. ”Olen silti nähnyt huonompiakin laukauksia. Niin, ja ampunutkin muutaman.”

Ser Possu säteili. Katsoessaan häntä olisi kuvitellut hänen todella *tehneen* jotakin. Mutta kun Tarly näki Chettin koirineen, hänen hymynsä hyytyi ja hän vinkaisi.

”Sinä osuit puuhun”, Chett sanoi. ”Katsotaan sitten kuinka ammut, kun kyseessä on Mance Rayderin väki. He eivät seiso kädet levällään ja lehdet kahisten odottamassa, eivät totisesti. He hyökkäävät suoraan kohti kiljuen, ja lyön vaikka vetoa, että kuset silloin housuusi. Yksi niistä upottaa kirveensä suoraan noiden pienten siansilmiesi väliin. Viimeinen kuulemasi asia on se tömähdys, kun kirves pureutuu kalloosi.”

Lihava poika vapisi. Surusilmä-Edd pani kätensä hänen olkapäälleen. ”Veli”, hän sanoi vakavasti, ”vaikka sinulle kävikin niin, se ei tarkoita, että Samwell kärsisi saman kohtalon.”

”Mistä sinä, Aseseppä, oikein puhut?”

”Siitä kirveestä, joka halkaisi kallosi. Onko totta, että puolet ällistäsi valui silloin maahan ja koirasi söivät sen?”

Se suuri Grennin tolvana nauroi, ja jopa Samwell Tarlyn onnistui saada kasvoilleen vaisu hymy. Chett potkaisi lähintä koiraa, kiskaisi niiden hihnoja ja lähti rinnettä ylös. *Virnuile niin paljon kuin haluat, ser Possu. Tänä iltana nähdään kuka nauraa viimeiseksi.* Hän toivoi vain, että hänellä olisi aikaa tappaa myös Aseseppä. *Mokoma synkkä hevosen-naamainen pölkkyypää.*

Nousu oli jyrkkä täälläkin, Nyrkin loivimmassa rinteessä. Puolimatassa koirat alkoivat haukkua ja kiskoa häntä arvellen saavansa pian ruokaa. Hän antoi niiden maistaa sen sijaan saapastaan ja paukautti piiskallaan sitä isoa rumaa, joka näykkäisi häntä. Heti päästyään ylös hän meni antamaan raporttinsa. ”Siellä oli jäljet, kuten Jätti sanoi, mutta koirat eivät suostuneet jäljestämään”, hän kertoi Mormontille tämän mustan teltan edessä. ”Jäljet saattoivat olla vanhat, ne kun olivat siinä joen partaalla.”

”Sääli.” Ylikomentaja Mormontilla oli kalju pää ja pörröinen harmaa parta, ja hän kuulosti yhtä väsyneeltä kuin miltä näytti. ”Meille kaikille olisi ollut hyväksi saada vähän tuoretta lihaa.” Hänen olkapäällään istuva varis kallisti päätään ja toisti: ”*Lihaa. Lihaa. Lihaa.*”

Me voisimme paistaa ne koirankutaleet, Chett ajatteli, mutta piti suunsa kiinni, kunnes Vanha Karhu lähetti hänet matkoihinsa. *Ja se oli viimeinen kerta, kun minun tarvitsi kumartaa tuolle tyypille,* hän ajatteli tyytyväisenä itseksensä. Hänestä tuntui kuin ilma olisi kylmennyt entisestään, minkä hän olisi voinut vannonaa olevan mahdotonta. Koirat kyyhöttivät yhdessä surkeina kovaksi jäätyneessä mudassa, ja Chettin teki melkein mieli ryömiä niiden keskelle. Sen sijaan hän kietoi mustan villahuivin kasvojensa alaosan suojaksi ja jätti kierrosten väliin raon suun kohdalle. Hän huomasi, että hänen oli lämpimämpi, kun hän pysytteli liikkeellä, joten hän teki pienen kierroksen muurin ympäri mukanaan nippu hapanlehtiä, joita hän jakoi lehden, pari kerrallaan vartijoille kuullakseen mitä heillä oli

sanottavanaan. Yksikään tänään vartiovuorossa olevista miehistä ei ollut osallisena hänen juoniinsa; siitä huolimatta hän arveli, että olisi hyvä olla jonkinlainen käsitys siitä, mitä he ajattelivat.

Enimmäkseen he ajattelivat, että oli halvatun kylmä.

Varjojen pidetessä nousi tuuli. Sen puhaltaessa kehämuurin kivien raoista kuului vaimea korkea ujellus. ”Vihaan tuota ääntä”, pikku Jätti sanoi. ”Se kuulostaa ihan vauvalta, joka parkuu maitoa aluskasvillisuuden keskellä.”

Kun Chett oli kiertänyt kierroksensa ja palannut koirien luokse, hän löysi Larkin odottamasta. ”Upseerit käyvät jälleen kiivasta keskustelua Vanhan Karhun teltassa.”

”Se on heidän tapansa”, Chett sanoi. ”He ovat kaikki Keltaa lukuun ottamatta ylhäistä syntyperää, he juopuvat sanoista viinin sijaan.”

Lark hivuttautui lähemmäksi. ”Se taliaivo höpöttää siitä linnusta koko ajan”, hän varoitti vilkaisten ympärilleen varmistaakseen, ettei kukaan ollut lähettyvillä. ”Nyt hän kyselee olemmeko varanneet sille otukselle siemeniä.”

”Se on varis”, Chett sanoi. ”Se syö ruumiita.” Lark virnisti. ”Hänen, kenties?”

Tai sinun. Chettistä tuntui, että he tarvitsivat isoa miestä enemmän kuin Larkia. ”Lakkaa vaivaamasta päätäsi Pikku-Paulilla. Hoida osuutesi, hän hoitaa omansa.”

Hämärä hiipi jo metsän poikki, kun hän pääsi eroon Lankomiehestä ja istuutui teroittamaan miekkaansa. Se oli hemmetin hankalaa puuhaa hanskat kädessä, mutta hän ei totisesti aikonut riisua niitä. Oli niin kylmä, että jokainen, joka oli kyllin typerä koskettaakseen terästä paljaalla iholla, menetti palan ihostaan.

Koirat uikuttivat auringon laskeutessa. Hän antoi niille vettä ja sadatteli. ”Puoli yötä vielä, niin voitte etsiä itse oman riistanne.” Silloin hän haistoi illallisen.

Dywen saarnasi keittotulen ääressä Chettin saadessa kovan leivänkannikkansa ja kulhollisen papu-pekoniikeittoa kokki Hakelta. ”Metsä on liian hiljainen”, vanha metsänkävijä sanoi. ”Joen lähellä ei ole sammakoita eikä pimeässä pöllöjä. En ole koskaan kuullut näin kuollutta metsää.”

”Nuo sinun hampaasi kuulostavat aika kuolleilta”, sanoi Hake.

Dywen naksautti puisia hampaitaan. ”Ei susiakaan. Aiemmin niitä oli, mutta ei enää. Minne ne ovat mahtaneet mennä, mitä luulette?”

”Jonnekin lämpimään”, sanoi Chett.

Kymmenkunnasta nuotion ääressä istuvasta veljestä neljä oli hänen. Hän vilkaisi syödessään heistä jokaista nähdäkseen, näkyikö heissä merkkejä murtumisesta. Leuku näytti varsin rauhalliselta istuessaan teroittamassa asettaan, kuten joka ilta. Ja Sievä-Donnel Mäki heitti huoletonta vitsiä toisen perään. Hänellä oli valkoiset hampaat, turpeat punaiset huulet ja keltaiset kiharat, joiden hän antoi ryöpytä vapaasti olkapäilleen, ja hän väitti olevansa jonkun Lannisterin äpärä. Ehkä hän olikin. Chettillä ei ollut käyttöä kauniille pojille eikä äpärillem, mutta Sievä-Donnel näytti pitävän pintansa.

Chett oli vähemmän varma siitä metsänkävijästä, jota veljet kutsuivat Sahamieheksi, millä oli enemmän tekemistä hänen kuorsauksensa kuin puiden kanssa. Juuri nyt mies näytti niin levottomalta, ettei ehkä enää koskaan kuorsaisi. Ja Maslyn oli vieläkin pahempi. Chett näki hien virtaavan pitkin tämän kasvoja jääkylmästä tuulesta huolimatta. Maslyn ei myöskään syönyt, tuijotti vain soppaansa ikään kuin sen haju olisi ollut vähällä saada hänet oksentamaan. *Tuota miestä täytyy tarkkailla*, Chett ajatteli.

”Kaikki koolle!” Äkillinen huuto kuului kymmenkunnasta kurkusta ja levisi pian kukkulan laella sijaitsevan leirin jokaiseen sopukkaan. ”Yövärtion miehet! Kokoontukaa keskusnuotiolle!”

Chett söi keittonsa loppuun kulmat kurtussa ja seurasi muita.

Vanha Karhu seisoj nuotion edessä Metsikkö Locke, Wythers ja Kelta rivissä takanaan. Mormontilla oli yllään paksu musta turkki, ja varis oli asettunut hänen olkapäälleen sukimaan mustia sulkiaan. *Tämä ei tiedä hyvää*. Chett ahtautui Bernarr Ruskean ja joidenkin Varjotornin miesten väliin. Kun kaikki olivat paikalla, lukuun ottamatta metsässä ja kehämuurilla olevia vartijoita, Mormont selvitti kurkkuaan ja sylkäisi. Sylki jäätynä ennen kuin osui maahan. ”Veljet”, hän sanoi, ”Yövärtion miehet.”

”*Miehet!*” raakkui varis. ”*Miehet! Miehet!*”

”Villit ovat liikekannalla. He seuraavat Maitovirtaa alas vuorilta. Thoren arvelee, että heidän etujoukkonsa ovat kimpussamme kymmenen päivän kuluttua. Etujoukoissa Harma Koiranpään kanssa on heidän kokeneimmat hyökkääjensä. Loput muodostavat todennäköisesti

jälkijoukot tai ratsastavat lähellä itse Mance Rayderia. Muualla taistelijat ovat levittäytyneet hajalleen pitkin marssivaa joukkoa. Heillä on härkiä, muuleja, hevosia... mutta varsin vähän. Suurin osa kulkee jalan, he ovat huonosti aseistettuja ja harjaantumattomia. Heidän kantamansa aseet ovat todennäköisemmin kivistä ja luusta tehtyjä kuin teräksisiä. Heillä on taakkanaan naisia, lapsia, lammas- ja vuohilaumojia, ja sen lisäksi koko maallinen omaisuutensa. Lyhyesti sanoen, vaikka heitä on paljon, he ovat haavoittuvaisia... *eivätkä he tiedä meidän olevan täällä.* Tai niin meidän on syytä rukoilla.”

He tietävät, ajatteli Chett. Senkin vanha visvasäkki, kyllä he tietävät, se on varmaa kuin auringonnousu. Qhorin Puolikäsi ei ole palannut, vai onko? Eikä Jarman Hirvilähde. Jos yksikin heistä on jäänyt kiinni, tiedät helkkarin hyvin, että villit ovat saaneet heidät tähän mennessä laulamaan.

Metsikkö astui eteenpäin. ”Mance Rayder aikoo murtaa Muurin ja tuoda Seitsemään kuningaskuntaan verisen sodan. No, sitä peliä voi pelata kaksikin. Huomenna viemme sodan hänen luokseen.”

”Ratsastamme aamun koitteessa koko vahvuudessamme”, Vanha Karhu sanoi muminan kulkiessa väkijoukon läpi. ”Me ratsastamme pohjoiseen ja kaarramme länteen. Palatessamme Harman etujoukot ovat kulkeneet hyvän matkaa Nyrkin ohi. Huurrehampaiden aluskukkulat ovat täynnä kapeita, kiemurtelevia solia, jotka ovat kuin luotuja väijytyksiin. Heidän joukkomarssinsa levittäytyy useiden mailien pituiseksi. Hyökkäämme heidän kimppuunsa useissa paikoissa yhtä aikaa ja saamme heidät vannomaan, että meitä oli kolmetuhatta eikä kolmesataa.”

”Iskemme rajusti ja poistumme paikalta ennen kuin heidän ratsujoukonsa ehtivät muodostaa rivistönsä kohdatakseen meidät”, Thoren Metsikkö sanoi. ”Jos he seuraavat, tarjoamme heille hilpeän jahdin ja kaarramme hyökkäämään toiseen kohtaan heidän jonoaan. Poltamme heidän vaununsa, ajamme heidän karjansa hajalleen ja tapamme niin monta kuin pystymme. Mance Rayderin myös, jos hänet löydämme. Jos he murtuvat ja palaavat hökkeleihinsä, olemme voittaneet. Ellei niin käy, ahdistelemme heitä koko matkan Muurille ja huolehdimme siitä, että he jättävät jonon ruumiita merkkamaan kulkureittinsä.”

”Heitä on tuhansittain”, huusi joku Chettin takaa.

”Meidät tapetaan.” Se oli Maslynin ääni, kauhua tulvillaan.

”*Tapetaan*”, rääkäisi Mormontin varis räpytellen suuria mustia siipiään. ”*Tapetaan, tapetaan, tapetaan.*”

”Monet meistä tapetaan”, Vanha Karhu sanoi. ”Kenties jopa kaikki. Mutta kuten eräs toinen ylikomentaja sanoi tuhat vuotta sitten, juuri siksi me pukeudumme mustiin. Muistakaa valanne, veljet. Sillä me olemme miekat pimeydessä, vartijat muurilla...”

”Tuli, joka karkottaa kylmyyden.” Ser Mallador Locke veti lyömämiekkansa.

”Valo joka tuo aamun”, toiset vastasivat, ja lisää miekkoja vedettiin huotristaan.

Sitten he kaikki vetivät miekkansa esiin, ja lähes kolmesataa ääntä kohosi huutamaan sanat: ”*Torvi joka herättää nukkujat! Kilpi joka suojaa ihmisten valtakuntaa!*” Chetillä ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin liittää äänensä toisten joukkoon. Ilma oli heidän hengityksestään huuruinen ja tuli välkkyi teräksestä. Hän oli hyvillään nähdessään Larkin ja Kevytjalan ja Sievä-Donnel Mäen liittyvän mukaan ikään kuin he olisivat olleet muiden kaltaisia tyyperiä. Se oli hyvä. Ei ollut järkeä vetää huomiota puoleensa, kun heidän odottamansa hetki oli niin lähellä.

Kun huuto hiipui, hän kuuli jälleen tuulen jäytävän kehämuuria. Liekit kieppuivat ja vapisivat ikään kuin niidenkin olisi ollut kylmä, ja äkillisessä hiljaisuudessa Vanhan Karhun varis raakkui äänekkäästi ja sanoi vielä kerran: ”*Tapetaan.*”

Älykäs lintu, Chett ajatteli upseerien antaessa heille luvan poistua kehottaen, että he kaikki söisivät kunnolla ja lepäisivät pitkään tulevana yönä. Chett kömpi turkistensa alle koirien lähelle, ja hänen päässään pyöri lukuisia asioita, jotka voisivat mennä pieleen. Entä jos se kirottu vala saisi jonkun hänen miehistään muuttamaan mielensä? Tai Pikku-Paul unohtaisi ja yrittäisi tappaa Mormontin kolmannen vartiovuoron sijasta jo toisen aikana? Tai jos Maslyn menettäisi rohkeutensa tai joku osoittautuisi ilmiantajaksi tai...

Hän huomasi kuuntelevansa yötä. Tuuli kuulosti parkuvalta lapselta, ja aika ajoin hän kuuli miesten ääniä, hevosen hirnuntaa, nuotiossa halkeavan halon äänen. Mutta ei mitään muuta. *Niin hiljaista.*

Hän näki Bessan kasvot edessään. *En minä veistä halunnut sinuun pistää*, Chett halusi sanoa tytölle. *Poimin sinulle kukkia, villiruusuja ja*